

יגאל תומרקין: ציוני דרך ביוגרפיים

יגאל תומרקין נולד בדרזדן, גרמניה, בשנת 1993. בשנת 1935 היגר לפלשתינה (א"י) עם אמו. ב-1952 שירת בחיל-הים, ולאחר שירותו הצבאי למד אמל הפסל רוזי להמן בעין הוד. ב-1955 נסע לגרמניה, פגש את אביו הביולוגי, עבד בבניית תפאורות בתיאטרון של ברטלוט ברכט, "הברלינר אנסמבל", ויצר את פסלי הברזל הראשונים שלו. ב-1957 הוא התגורר בהולנד, ועבד בתיאטרון כמעצב תפאורות.

ב-1958 עבר תומרקין לפרז, שם הציג תמונות-בלט עשויות משיירים תעשייתיים, עירוניים ומפוליאסטר וכן פסלים מגרסאות. הוא התיידד עם אמני דאדא כמו טריסטאן צארה ומאן ריי, הציג תערוכות-יחיד בפרז ואמסטרדם וב-1961 שב לישראל וערך את תערוכתו הראשונה בארץ במוזיאון בצלאל בירושלים. באותם ימים התכתב תומרקין עם יצחק דנציגר על נושא פיסול-חוץ ופיסול סביבתי והיה הפסל הישראלי הראשון שהעמיד פסלים סביבתיים במדבר (מצפור ערד 1962-68 ועידן המדע בדימונה 1962-69). בין הידועות שבאנדרטאותיו: האנדרטה לשואה ולתקומה שבכיכר רבין בתל-אביב (1971-75) והאנדרטה לנופלים בבקעת הירדן (1972).

יגאל תומרקין ערך מסעות אל תרבויות ומסורות באפריקה, הודו, אסיה, דרום אמריקה, ארצות הברית ואירופה. מסעות אלה השפיעו על עבודותיו ובאו לידי ביטוי בנושאי יצירתו ובחומרים בהם הוא משתמש.

במשך השנים השתתף תומרקין בעשרות תערוכות קבוצתיות והציג עשרות תערוכות יחיד בארץ ומחוצה לה. ב-1964 ייצג את ישראל בביאנלה של ונציה, ב-1967 בביאנלה של סאו-פאולו וב-1968 בביאנלה של טוקיו.

לאורך כל שנות יצירתו ערך תומרקין תערוכות בגלריות מרכזיות בארץ ובעולם. במקביל נערכו לו תערוכות גדולות במוזיאון תל-אביב (1966, 1974, 1980 ו-1992), במוזיאון ישראל (1967, 1978 ו-1999), ובמוזיאון היהודי בניו-יורק (1974).

עבודותיו של תומרקין מוצגות באוספים פרטיים רבים, באוספיהם של המוזיאונים החשובים בעאירופה ובארה"ב, בגני פסלים ובשטחים ציבוריים בערים שונות בארץ ובעולם כמו תל אביב, ברלין ואקונה בפרו.

בין הפרטים בהם זכה תומרקין: פרס סנדברג (1968), פרס ראשון בתחרות להקמת האנדרטה לשואה ולתקומה בכיכר רבין בתל-אביב (1971), פרס ראשון בביאנלה לרישום ברייקה 1978*, אות נשיא הרפובליקה האיטלקית (1984). ב-1990 ביקר ביפן כאורח רשמי של קרן יפן וב-1992 זכה בפרס הראשון בתחרות הפיסול הבינלאומית שערך המוזיאון הפתוח בהאקונה (Hakone), יפן ושם קיבל את הפרס הגדול על-שם אוגוסט רודן.

ב-1997 קיבל תומרקין את אות ההצטיינות המוענק על ידי נשיא גרמניה וב-1998 קיבל בווינה, אוסטריה, את הפרס ע"ש אני והיינריך זוסמן על פועלו להנצחת השואה וזכרה. ב-2004 הוענק ליגאל תומרקין פרס ישראל.

יגאל תומרקין עבד לעתים בתיאטרון ובאופרה בישראל כמעצב תפאורות, כתב טורים אישיים בנושאים שונים בעיתונים ובכתבי-עת, ופרסם 11 ספרים בהם ספרי ילדים, ספרי מסעות וספרים העוסקים בתולדות האמנות והארכיטקטורה.